

Aleksandra Chomiuk

"Podlasko-tarnobrzeskie spotkania Sienkiewiczowskie"

Biuletyn Polonistyczny 31/5 (111), 98-101

1988

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

niowania trudności, "uwzględniały w teatrze na lekcji" i "teatrze-widowisku" kilka poziomów ich realizacji (od najprostszych do najbardziej złożonych) - dramatyzacje, inscenizacje, obrazki sceniczne.

Z kolei R. W a c h o w i a k przedstawiła proponowany przez Ogólnopolski Ośrodek Sztuki dla Dzieci i Młodzieży w Poznaniu program działania na najbliższy okres.

Pola Kuleczka

luty 1988

"PODLASKO-TARNOBRZESKIE SPOTKANIA SIENKIEWICZOWSKIE"

(12-16 X 1987)

Zarząd Główny Towarzystwa im. Henryka Sienkiewicza oraz Zakład Teorii Literatury UMCS w Lublinie przy aktywnym współudziale i wydatnej pomocy finansowej Muzeum H. Sienkiewicza w Woli Okrzejskiej i Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Tarnobrzegu zorganizowały w dniach 12-16 października 1987 r. kolejną, ogólnopolską imprezę poświęconą twórcy "Quo vadis" - "Podlasko-tarnobrzeskimi spotkaniami Sienkiewiczowskimi". W ramach spotkań znalazły się dwa ogólnopolskie sympozja naukowe dotyczące "Krzyżaków", dwa cykle - cieszących się dużym zainteresowaniem - spotkań autorskich uczonych, publicystów i wydawców z miłośnikami twórczości Sienkiewicza z regionów podlaskiego i tarnobrzeskiego oraz liczne imprezy artystyczne.

Jedno z tych sympozjów odbyło się 13 października w Muzeum H. Sienkiewicza w Woli Okrzejskiej ("Henryk Sienkiewicz - »Krzyżacy«. Historia - dzieło - recepcja - wartość"). Udział

w nim wzięli zarówno historycy, jak i literaturoznawcy. W trakcie obrad problem prawdy historycznej w utworze podjęli: K. Myśliński (UMCS), W. Śladkowski (UMCS), M. Kosman (UAM). Zagadnieniom kompozycji poświęcone zostały wystąpienia L. Ludorowskiego (UMCS), Z. Mokranowskiej (UŚl.), T. Jodełki-Burzeckiego (PIW). O recepcji utworu Sienkiewicza mówiły M. Marcjan (Uł) i H. Kosętka (WSP Kraków).

Następnego dnia w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Tarnobrzegu zorganizowano ogólnopolską sesję naukową "Wokół »Krzyżaków« H. Sienkiewicza (w 90 rocznicę rozpoczęcia pracy nad dziełem)". Program obrad objął 11 referatów przygotowanych przez badaczy różnych dziedzin humanistyki. Tematykę wystąpień wyznaczały 3 kręgi zagadnień: 1) problem prawdy historycznej w "Krzyżakach"; 2) zagadnienia kompozycji utworu; 3) adaptacja filmowa dzieła.

I tak, K. M y ś l i ń s k i w wystąpieniu, dotyczącym roli zakonu krzyżackiego w dziejach Polski średniowiecznej, podkreślił mądrą politykę polskich władców, którzy unikając konfrontacji z silnym zakonem, doprowadzili do przełomowej bitwy w momencie, gdy Polska posiadała przewagę liczebną i militarną. Wskazał też na szczególne znaczenie tego starcia dla umocnienia jej pozycji w Europie.

Oceną przedstawionej w powieści rzeczywistości średniowiecznej zajął się M. K o s m a n, podkreślając znajomość u Sienkiewicza źródeł i opracowań historycznych oraz doskonałą intuicję w zakresie wyboru zdarzeń powieściowych i sposobów kreowania postaci bohaterów historycznych i fikcyjnych.

Problematyce niemieckiej w wystąpieniach publicystycznych Sienkiewicza poświęcił referat W. Ś l a d k o w s k i. Badacz podkreślił, iż pisarz, unikając pozycji nacjonalistycznych,

wskazywał nieustannie na zagrażające Polakom ze strony Prus niebezpieczeństwo zniemczenia.

Na powiązania twórcy z historiografią K. Szajnochy, a przede wszystkim z jego pracą "Jadwiga i Jagiełło", wskazał w swych rozważaniach J. P a c ĩ a w s k i (WSP Kielce).

Serię wystąpień poświęconych zagadnieniom kompozycji utworu zainicjował referat L. L u d o r o w s k i e g o, dotyczący incypitów powieściowych Sienkiewicza. Badacz analizując pierwsze zdania dzieł pisarza dokonał ich usystematyzowania ze względu na konstytuowane przez nie układy temporalne, przestrzenne, personalne oraz ich odmiany mieszane.

Nawiązując do inspiracji badawczych prof. Ludorowskiego Z. M o k r a n o w s k a przedstawiła strukturę i funkcje dialogów w "Krzyżakach".

Następnie J. W o ł a k (WSP Zielona Góra) w referacie "Sacrum w »Krzyżakach« H. Sienkiewicza" ukazała wielość motywów "sakralizujących", istotnych dla świata przedstawionego, kreacji bohaterów oraz koncepcji ideowej dzieła.

Dopełnieniem rozważań, dotyczących struktury utworu, był komunikat I. P a p r o c k i e j (UMCS) dotyczący kreacji postaci kobiecych w powieściach "Krzyżacy 1410" J.I. Kraszewskiego i "Krzyżacy" H. Sienkiewicza.

Problemom recepcji dzieła Sienkiewicza od momentu jego wydania poświęcone zostało wystąpienie T. J o d e ł k i - B u r z e c k i e g o.

Interesujący aspekt porównawczy wprowadziła M. M a r c j a n omawiając adaptację filmową "Krzyżaków". W wypowiedzi referentka podkreśliła te rozwiązania fabularno-konstrukcyjne, które wpłynęły na stymulację emocjonalnego odbioru dzieła.

Zagadnieniami odbioru ekranizacji Forda zajęła się H. K o-

s ę t k a w referacie "O recepcji filmowej adaptacji »Krzyżaków« H. Sienkiewicza". Ukazała z jednej strony wielki rozrzut opinii krytycznych, z drugiej - niesłabnące od lat powodzenie filmu u widzów.

Obradom towarzyszyła ożywiona dyskusja (ponad 20 wystąpień).

Aleksandra Chomiuk

listopad 1987

"ELEMENTY DELIMITACYJNE W DAWNYCH KSIĄŻKACH (OD RENESANSU PO ROMANTYZM)
JAKO ŹRÓDŁO DO BADAŃ ŻYCIA LITERACKIEGO"

(Sosnowiec, 28 X 1987)

28 października 1987 r. w Instytucie Literatury i Kultury Polskiej Uniwersytetu Śląskiego w Sosnowcu odbyło się zebranie naukowe poświęcone zagadnieniom związanym z elementami okalającymi dzieła w księżce od XVI do XIX w. Spotkanie zorganizowali pracownicy Zakładu Historii Literatury Staropolskiej, Oświeceniowej i Romantycznej. Tematyka spotkania mieściła się w obrębie węzłowego problemu badawczego "Polska kultura narodowa, jej tendencje rozwojowe i percepcja".

Otwarcia zebrania dokonał doc. dr A. J a r o s z, który przewodniczył również dalszym obradom.

Pierwsza wystąpiła R. O c i e c z e k (kierownik w/w tematu badawczego), mówiąc "O ramie literacko-wydawniczej druków Franciszka Cezarego". Autorka podała podstawowe informacje o piśmienniczym i edytorskim obramowaniu dzieł staropolskich, wymieniła elementy tworzące ramę utworów, dokonała szczegółowej ich charakterystyki. Zwróciła przy tym uwagę na funkcje pełnio-